

затварят в тръпки на сладострастие – всички това му се стори тъй непоносимо, че просто заплашваше да го хвърли и изпотроши предметите на тая омразна стая. Не го направи. Къщата не бе негова. Гневът и отвращението му обаче се изразиха в едно бързо движение, с което се извърна да излезе от стаята, и събори нещо от ниската абаносова масичка.

Бенц погледна надолу. Бе съборил букета с розите.”

Розите, ах, розите, в тях е и визитната картичка на новия чужденец. Така се постига двоен ефект на отстранение, на очудняване спрямо този свръхтопос на любовното.

Но да се върнем към Димовата Испания.

Ние не знаем, ние само можем да въобразяваме, да пришпорваме читателското си въображение (и го правим) колко безкрайна е тази Испания през очите на монаха-аристократ Ередиа, на почти полуделия монархически генерал дон Бартоломео, който с аристократично презрение безуспешно защитава средновековното градче Пеня Ронда, през очите и съзнанието на дори почти комично представените възрастни братовчеди маркизи за младите от рода Ередиа. Романът на Димитър Димов непрекъснато обявява своите граници по отношение на възможността Испания да бъде постигана, още по-малко изчерпвана. Испания е оставена като наистина безкрайна и в това е една от драмите на скитащите из нея чужденци, включително и на Фани Хорн – не е само непостижимата любов към Ередиа, която я унищожавя. Така е проблематизирана самата основна белетристично-познавателна практика на проникване и разбиране, на възхита и отчуждение, на търсене и измамно намиране. Разбира се, Димитър Димов отлично познава вековния флирт на другите европейски култури с Испания и испанското. Проследил е опита на французи, германци и италианци (а можем да добавим и руснаци, поляци, защо не и швейцарци...) да изграждат с десетилетия, особено през XIX век, свои образи на испанското. Но в романа ни стряскат десетки иронични пасажии относно романтическите митове за Испания (на Проспер Мериме, на Дюма, на Готие, на Камий Моклер) и точно те експлицитно свидетелствуват за дълбинната литературност на романите на Димитър Димов. Специално с „Осъде-